

szesen 32, megközelítően É–D/ÉK–DNy-i irányú kutatóárkot húztunk. Az árkokat három sávba elosztva, egymással párhuzamosan igyekeztünk kijelölni. A föld az árkok két oldalán került elhelyezésre, a humusz és az alkalmas anyag szétválasztásával. A lelőhely felszíni adatokból valószínűsített kiterjedése Ny-i irányban túlnyúlik a tervezett bányaterületen, így annak legszéleiben nem húztunk szondákat, valamint a meglévő és még használatban lévő földút miatt is elhagytunk a DNy-i sarokban egy szűk sávot.

Árkainkban a régészeti jelenségek átlag 50 cm mélységben, markánsan jelentkeztek. A foltokra valamennyi esetben rábontottunk, azok széleit körben megkeresve feltártuk és dokumentáltuk. A humuszolás során még úgy tűnt, hogy a lelőhely ÉK-i irányban bővülhet, a 29. és a 30. sz. árokban a terepbejárás során valószínűsített lelőhelyhatáron kívül ugyanis elszíneződések kerültek elő, azokról kiásásukat követően azonban meggyőződünk, hogy nem régészeti korúak.

Az árkok összterülete 3000 m², azokban összesen 31 stratigráfia egységet sikerült elkülönítenünk. Az előkerült kerámiaanyag két korszakra bontható: a lelőhely DNy-i felében inkább középső rézkori (tűzdelt barázdás kerámia kultúrája), a keletebbiben pedig késő rézkori (badeni kultúra) objektumok kerültek elő. Az objektumok közt cölöplyukakat, tárolóvermeket és nagy méretű, mély, amorf gödröket találni, utóbbi közül több eléri a 15 m² kiterjedést. Mindkét korszak anyagát döntően kerámia reprezentálja és mindkettőben tucatnyi díszített edénytöredéket találni (plasztikusakat és karcoltakat egyaránt). Számos töredékes, de kiegészíthető bögre és merice is előkerült, valamint órsókarikából is több változatot találtunk. Az objektumok betöltése szinte minden esetben paticsos és faszenes volt, csont viszonylag kevés került elő és csiszolt, valamint pattintott kőeszközből is csupán pár darabot találtunk.

A próbaátás eredményeképp megállapítható, hogy a lelőhely a feltételezettnél kisebb kiterjedésű, enyhén ovális formájú és ÉK–DNy-i hossz tengelyű. A régészeti lelőhely tényleges kiterjedése 14 309 m²-ben határozható meg.

Munkatárs: Mihácz Pálfi Anett régész.

STRAUB PÉTER

231. Monaj határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Á, Kk**

A Szélessávú körzethálózat fejlesztés, optikai kábel elhelyezése oszlopsoron és alépítményben (Edelényi, Szikszói Kistérség; optikai kábelépítés; I. ütem) című projekt kapcsán Szendrőlád, Ládbesenyő, Balajt, Damak, Hegymeg, Tomor, Monaj, Nyésta, Abaújszolnok, Lak, Kupa és Szakácsi települések kül- és belterületén haladó nyomvonalra vonatkozóan előzetes régészeti dokumentációt készített a Herman Ottó Múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ megbízásából. A terepbejárásokat 2014. szeptember 29. és október 1. között végeztük. Monaj határában az alábbi lelőhelyeket jártuk be:

Észak (KÖH 78821): A lelőhely közvetlenül Monajtól É-ra, a közúttól K-re található. Az ismert lelőhelyről Árpád-kori kerámiát gyűjtöttünk.

Monajkedi (KÖH 16125): A lelőhely közvetlenül Monajtól É-ra, a közúttól Ny-ra található. Az ismert lelőhelyről késő középkori kerámiát gyűjtöttünk

Munkatársak: Tóth Krisztián, Galkó József, Gregóczy Gergő, Juhász Ádám, Nagy S. József, Simon József és Toronya Zsolt.

FEKETE LÁSZLÓ

232. Mosonmagyaróvár, Mosonvár és mezőváros összevont lelőhely (Moson-Soproni u. 50.)

(KÖH 70685)

(Győr–Moson–Sopron megye) **Á, Ú**

A próbafeltárás megkezdésekor, 2014. július 30-án egy CAT típusú, 160 cm széles sima kanalú földmunkagéppel két kutatóárkot alakítottunk ki a telek É-i oldalán tervezett B épület hossz tengelyével párhuzamosan, az épület belsejében, 2 m szélességben, 31,5 m hosszan. (A telek D-i oldalán építendő A épület egy már elbontott épület helyén lesz, amelynek bontása közben régészeti jelenséget nem észleltünk a megfigyelés során.) A humuszolás megkezdésekor egy kis 2×2 m alapú szondagödröt alakítottunk ki 110 cm mélységben, hogy láthassuk a terület pontos rétegvizsnyait. A telken a humusztakaró egyenetlen vastagságú, 15–40 cm között változik, a sárga agyagos altalaj ennek megfelelően 40–70 cm mélyen jelentkezik.

A sárga agyagos altalajban megfigyelhető elszíneződések egy része újkori objektumnak bizonyult, ezek betöltése laza szerkezetű sötétbarna-feketés agyag, bennük üvegszilánkok, porcelántöredékek, újkori téglatöredékek láthatóak. A régészeti jelenségek betöltése világosabb, homogénebb, tömörebb barna agyag. A gépi mélyítés során az 1. kutatóárok egyik objektumának felszínén Árpád-kori fazékkoldal-töredéket gyűjtöttünk, a 2. kutatóárok egyik objektumának felületéről pedig 13. századi osztrák import edény grafitos soványítású oldaltöredéke került elő. Az Árpád-kori objektumok foltjai K–Ny-i irányú árkok, cölöplyukak és gödrök. A bontás során nagyobb mennyiségű állatcsont került elő, korabeli konyhai hulladékként, illetve kisebb mennyiségű Árpád-kori edénytöredék. Ezek – egyetlen osztrák import töredék kivételével – helyi készítésű fazéktöredékek, amelyek a 12–13. századra datálhatóak.

A feltárt terület a humuszolás alján mérve 120 m², felül 132 m² lett. Ezen felületen foltként 18 objektum mutatkozott, ezek száma bontást követően 16 lett, részben felületi bemosódás, részben folthatárok egységesülése miatt.

Az objektumok néhány újkori beásástól eltekintve Árpád-koriak. A feltárt objektumok közül kiemelendő egy összetett Ny–K-i irányú árokrendszer, amely egy mély, függőleges falú ciszternához fut be. A régészeti jelenségek egyértelműen kapcsolódnak a környező területeken végzett feltárásokon tapasztaltakhoz: az ispáni vár *suburbiumának* jellegzetes objektumai.

ASZT ÁGNES

233. Mórahalom határa

(Csongrád megye) **Ő, B, Sza, N, A, Á, Kö, Kk, Kú, I**

Az 55-ös sz. főút, Mórahalom elkerülő szakasz építéséhez kapcsolódóan 2014-ben⁴¹ a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ munkatársai az előzetes régészeti dokumentáció munkálatainak keretében belül próbafeltárásokat végeztek, amelyek célja a geofizikai felmérések során tapasztalt anomáliák vizsgálata, valamint a lelőhelyek kiterjedésének pontosabb meghatározása volt. A szegedi Móra Ferenc Múzeum munkatársai próba- és mentőfeltárásokat, régészeti megfigyeléseket, valamint megelőző régészeti feltárásokat végeztek az alább felsorolt lelőhelyeken.

Ábrahám-tanya (KÖH 72991): A párhuzamos kerékpárút építése kapcsán 2014. április 22. és 23. között Mórahalom K-i

41 A lelőhelyen 2012-ben végzett terepbejárásról a jelentést lásd RKM 2012, 73.